

בש"פ 5131/21 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 5131/21

לפני: כבוד השופט ע' פוגלמן

העורר: פלוני

נ ג ד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופט א' אינפלד) במ"ת 29980-05-21 מיום 21.7.2021

תאריך הישיבה: כ' באב התשפ"א (29.7.2021)

בשם העורר: עו"ד אורי דייגי

בשם המשיבה: עו"ד נגה בן סידי

החלטה

1. ביום 14.5.2021 הוגש נגד העורר כתב אישום שמייחס לו עבירות מין מרובות בקטין בן משפחתו (להלן: המתלונן) לפי סעיפים 351(א) ו-351(ג)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977. בתמצית, ומבלי להרחיב שלא לצורך, בכתב האישום מובאים 10 אישומים שונים, שמהם עולה כי בהזדמנויות שונות ומרובות, בין השנים 2012 עד 2018 (עת היה המתלונן בן 8 עד 14) ביצע העורר במתלונן מעשי סדום ומעשים מגונים לשם גירוי וסיפוק מיני. בד בבד עם הגשת כתב האישום הגישה המשיבה בקשה לעצור את העורר עד לתום ההליכים המשפטיים נגדו. בבקשה נטען כי בידי המשיבה ראיות לכאורה להוכחת אשמתו של העורר וכי בעניינו קמה עילת מעצר נוכח המסוכנות הגבוהה שנשקפת ממנו, כפי שעולה מהמסכת העובדתית שמתוארת בכתב האישום; ונוכח החשש הממשי שאם ישוחרר ינסה לשבש הליכי משפט, בשים לב לקרבה המשפחתית בינו לבין המתלונן. עוד צוין בבקשה שאין בנמצא חלופה שיש בה כדי להבטיח את מטרות המעצר.

2. בדיון שנערך ביום 23.5.2021 בבית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופט נ' אבו טהה), הסכים בא כוחו של העורר לקיומן של ראיות לכאורה ושל עילת מעצר. לצד האמור, ביקש כי העורר יופנה לקבלת תסקיר מעצר, וזאת בשם לב בין היתר לכך שמדובר בעורר שנעדר עבר פלילי. בית המשפט הורה אפוא על הגשת תסקיר, וזה אכן הוגש ביום 20.7.2021.

3. כעולה מהתסקיר, העורר, יליד 1988 סיים 10 שנות לימוד ובמהלך שנות לימודיו חש בלבול סביב זהותו המינית, אשר השפיע על מצבו הנפשי. לדברי העורר, נוכח קונפליקטים פנימיים שחש סביב זהותו ונטייתו המינית התרבו חילוקי הדעות בינו לבין בני משפחתו; הועצמה תחושת הבדידות שלו; והוא נמנע מיצירת קשרים חברתיים. עוד צוין כי העורר נעדר עבר פלילי, ולהתרשמות שירות המבחן הוא זקוק לעזרה ברכישת כלים ומיומנויות להתמודדות עם מצבי דחק וקונפליקט. העורר מסר לשירות המבחן כי כיום הוא מבין שהחוק מגדיר מהי הסכמה ומהו גיל הסכמה, דבר שלא ידע לפני מעצרו. עוד שלל העורר משיכה מינית לקטינים אך מסר כי נמשך "לילדים מתבגרים", והביע רצון להשתלב בטיפול בתחום עבריינות המין. שירות המבחן התרשם מעיוותי חשיבה ומנזקקות טיפולית בתחום זה. נוכח האמור התרשם שירות המבחן מקיומה של רמת סיכון גבוהה להתנהלות פוגענית מינית והוסיף כי ללא שילובו של העורר במסגרת טיפולית אינטנסיבית בתחום עבריינות המין רמת סיכון זו תישאר בעינה. שירות המבחן נפגש גם עם אמו של המתלונן, שתיארה כי בנה מקבל טיפול וכי חל שיפור בהישגיו ובהתנהגותו ולצד זאת, הביעה חשש כי מצבו הנפשי אינו טוב. האם שיתפה בכעס שהיא ובנה חשים כלפי העורר בעקבות הפגיעה וכי הם מעוניינים שיענש על מעשיו, אך הוסיפה כי הם מעוניינים שיקבל טיפול וישקם את עצמו.

4. עוד במסגרת התסקיר, נבחנה האפשרות לשלב את העורר בטיפול ייעודי לעברייני מין בהוסטל "מעגלים" (להלן: ההוסטל). יוער כבר עתה כי כעולה מהתסקיר, ההוסטל הוא מסגרת חוץ ביתית לשיקום מונע לפי חוק הגנה על הציבור מפני ביצוע עבירות מין, התשס"ו-2006. מדובר במסגרת סגורה - אך היא לא חלופת מעצר, ולא ניתן לשהות בה בתנאי מעצר בית מלא. המשולבים בהוסטל שוהים תחת פיקוח אנשי הצוות במשך 24 שעות ביממה, 7 ימים בשבוע. עם זאת, אין ביכולתם של אנשי הצוות למנוע מהמטופלים לעזוב את המסגרת הטיפולית. במקרה כזה, מודיע צוות ההוסטל לשירות המבחן, שמעביר באופן מיידי את הדיווח לבית המשפט. שירות המבחן צוין בהקשר זה כי "במקרים מסוג זה נדרשת חלופת מעצר משמעותית לצורך גיבוי, אשר תהיה זמינה בכל רגע נתון" ליתן מענה פיקוחי מוחלט ורציף לצמצום רמת הסיכון ועד לקיום דיון בתנאי השחרור. שירות המבחן התרשם גם משלושה "ערבים מגבים" שהוצעו: הוריו של העורר ואחותו. בסיכום התסקיר, צוין שירות המבחן כי הוא מבקש את דחיית הדיון ב-10 ימים לצורך הגשת תסקיר משלים. במהלך תקופה זו, נכתב, יעמוד שירות המבחן בקשר מול גורמי הפיקוח להשגת אישור למימון הטיפול ומול צוות ההוסטל לתיאום מועד לבדיקת התאמה עבור העורר. עוד צוין כי הגעת העורר לבדיקת ההתאמה לא יכולה להיעשות בליווי גורמי שב"ס, ועליה להיעשות בליווי מפקחים.

5. בית המשפט המחוזי בבאר שבע (כב' השופט א' אינפלד) הורה ביום 20.7.2021 לצדדים להודיע על עמדתם ביחס לצורך בקיום הדיון נוכח בקשת שירות המבחן לקבלת שהות נוספת לעריכת תסקיר משלים. בו ביום הגיש בא כוח העורר את התנגדותו לדחיית הדיון תוך שצוין כי יש לשיטתו לקבל החלטה עקרונית על רקע התסקיר. משכך, נערך ביום 21.7.2021 דיון במעמד הצדדים ולאחריו, הורה בית המשפט על מעצרו של העורר עד לתום ההליכים. בית המשפט עמד על הכלל שלפיו שאלת השיקום מקומה בתיק העיקרי וכי החלטה על דרך השיקום בהליך המעצר היא החרג לכלל זה (בהקשר זה, נסמך בית המשפט על החלטת בית משפט זה בבש"פ 2775/21 מדינת ישראל נ' פלוני (27.4.2021) (להלן: בש"פ 2775/21)). צוין כי מאחר ולא צפוי משפט ממושך, לא נכון להקדים ולקבוע מסמרות בשאלת השיקום לעומת הענישה כבר במסגרת הליך המעצר. זאת ועוד, נקבע כי אין מדובר במקרה שנכנס לגדר

החריגים שמצדיקים את בחינת שאלת השיקום במסגרת הליך המעצר. זאת, בעיקר נוכח רמת הסיכון הגבוהה שנשקפת מהעורר. עוד צוין כי לפני בית המשפט בהליך העיקרי תעמוד תמונה רחבה יותר שתכלול, לדוגמה, הערכת מסוכנות ותסקיר נפגעי עבירה.

6. מכאן הערר שלפניי. לטענת העורר, מכלול הנתונים במקרה דנן, ובעיקר התסקיר המעמיק שהמליץ על בחינת העברתו להוסטל, מצדיקים להורות על ביטול החלטת בית המשפט המחוזי ולהורות על הפניית העורר לראיון קבלה, כמפורט בתסקיר. לשיטתו, מדובר במקרה חריג אשר מצדיק הפניית העורר להליך הטיפולי כבר במסגרת הליכי המעצר. בדיון שלפניי, הבהיר בא כוחו של העורר, כעולה גם מכתב הערר, כי אין הוא עומד עוד על התנגדותו לקבלת התסקיר המשלים שהתבקש על ידי שירות המבחן, עובר לקבלת החלטה עקרונית בעניינו של העורר.

7. המשיבה מצדה, התנגדה לשליחת העורר לתסקיר משלים בשלב זה. המשיבה הדגישה כי מדובר בכתב אישום שממנו עולה מסכת עבירות מין שנמשכת על פני 6 שנים, וכי כעולה גם מתסקיר שירות המבחן, נשקפת מן העורר מסוכנות גבוהה. בכל הנוגע להוסטל, מאחר שאין מדובר בחלופה שניתן לשהות בה בתנאי מעצר בית מלא, אין בה די כדי לאיין את המסוכנות שנשקפת מהעורר. המשיבה סמכה ידיה על החלטת בית המשפט המחוזי גם בקביעתו כי ככלל מקומה של בחינת הצורך בטיפול הוא בהליך העיקרי, ואין המקרה דנן נכנס לגדר החריגים לכלל זה.

8. לאחר שעיינתי בערר ובצרופותיו, ולאחר שהאזנתי לטיעוני הצדדים בדיון שהתקיים לפניי, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להידחות. נקודת המוצא בענייננו היא שככלל - ולמעט מקרים חריגים - מקום הדיון בצורך בטיפול ובהפניה לאפיק הטיפולי הוא בתום ההליך העיקרי, בשלב גזירת העונש (בש"פ 2775/21, פסקה 15; בש"פ 481/21 גלנט נ' מדינת ישראל, פסקה 15 (28.1.2021); בש"פ 6927/19 גרגאוי נ' מדינת ישראל, פסקה 31 (14.11.2019) (להלן: עניין גרגאוי); בכל הנוגע לבחינת שילוב מכורים לסמים בהליך טיפולי בשלב המעצר ראו בש"פ 1981/11 מדינת ישראל נ' סויסה, פ"ד סד(3) 101, 110-112 (2011) (להלן: עניין סויסה)). על אף האמור, עותר העורר במקרה דנן לשחרורו לחלופת מעצר בהוסטל, שבמסגרתו ישולב בהליך טיפולי. זאת, בין היתר נוכח האמור בתסקיר שירות המבחן שעמד על תמונה מורכבת בנוגע לעורר, והצביע על נזקקותו הטיפולית ועל נכונותו להשתלב במסגרת טיפולית.

9. כאשר מוצעת מסגרת טיפולית כחלופת מעצר, על בית המשפט לבחון אם יש בה כדי ליתן מענה למסוכנות הנשקפת ממי שמואשם בעבירות מין (בש"פ 2775/21, פסקה 17; בש"פ 1459/20 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 8 (3.3.2020) (להלן: בש"פ 1459/20); בש"פ 755/16 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 12 (11.2.2016) (להלן: בש"פ 755/16)). ההוסטל האמור הוצע לא אחת כחלופת מעצר למי שיוחסו לו עבירות מין, ובית משפט זה עמד על המורכבות שמתעוררת מחלופה זו בצינו כי מדובר במסגרת שאינה נעולה; כי הצוות הטיפולי בהוסטל לא יכול לערוב לשחרורו של נאשם; וכי במקרה של הפרת התנאים מצדו של הנאשם, יכול צוות ההוסטל לכל היותר לעדכן את שירות המבחן וזה בתורו יעדכן את בית המשפט. משכך, נקבע באותם מקרים, כי מדובר בפתרון שאין באפשרותו לאיין את המסוכנות הנשקפת מהנאשם (בש"פ 2775/21, פסקה 17; בש"פ 1495/20, פסקה 8; בש"פ 755/16, פסקה 12). אף בענייננו עמד שירות המבחן על המורכבות שתוארה לעיל, וציין במפורש כי לא ניתן לשהות בהוסטל בתנאי מעצר בית מלא. אשר למסוכנות שנשקפת מהעורר, כתב האישום מגולל מסכת אישומים קשה ביותר של עבירות מין שביצע לכאורה העורר בבן משפחתו הקטין, משך שנים רבות והחל מגיל צעיר מאוד. בצדק ציין אפוא בית המשפט המחוזי כי המסוכנות הנשקפת מהעורר גבוהה. מסוכנות זו עולה גם במפורש מתסקיר המבחן בעניינו של העורר, שצוין בו כי לעורר עיסוק מוגבר במין ובמיניות; עיוותי חשיבה; ונשקפת ממנו רמת סיכון גבוהה להתנהלות פוגענית מינית. משאלה הם פני הדברים, איני סבור כי בחלופה המוצעת יש כדי ליתן מענה מספק למסוכנות זו.

10. לאמור לעיל יש להוסיף, כפי שציין בית המשפט המחוזי, כי נראה שההליך העיקרי בעניינו של העורר לא צפוי להימשך זמן רב: עדות המתלונן קבועה לחודש אוקטובר הקרוב; וההליך עשוי להתקצר גם בשים לב לעמדת העורר בכל הנוגע לביצוע העבירות, כפי שעולה מתסקיר שירות המבחן, ומדברי בא כוחו לפני בית המשפט המחוזי (ראו פרוטוקול הדיון מיום 21.7.2021, בעמ' 6, ש' 26-29). נוכח האמור לעיל לא מצאתי להתערב בהחלטת בית המשפט המחוזי להותיר את בחינת שיקולי השיקום למותב שידון בהליך העיקרי בעניינו של העורר (משכך, איני נדרש לקבוע מסמרות בשאלה אימתי תיבחן האפשרות לשלב נאשם באפיק טיפולי במסגרת הליך המעצר ובשאלה אם יש להחיל את הקביעות בעניין סויסה, שנוגעות למכורים לסמים, על עניינים של עברייני מין; ראו גם עמדתי בעניין גרגאוי, פסקה 31).

הערר נדחה אפוא.

ניתנה היום, כ"ג באב התשפ"א (1.8.2021).

ש ו פ ט